

údaje:

0	5/2010	1.vydání	Mgr. Fialová v.r.	Mgr. Fialová v.r.	Bussinow, Ph.D. v.r.	Bussinow, Ph.D. v.r.	
Rev.	Datum	Popis	Vypracoval	Kreslil/psal	Kontroloval	Schválil	
Objednatel: Ing. Zuzana Toniková – ENVI-TON Nám. Interbrigády 3 160 00 Praha 6					Souprava:		
Zhotovitel: ECOLOGICAL CONSULTING a.s. Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc tel: 585 203 166, fax: 585 203 169 e-mail: ecological@ecological.cz							
Projekt: „Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka“			Číslo projektu:	411/10084			
			VP (HIP):	Bussinow, Ph.D.			
			Stupeň:				
KÚ: Jihomoravský	OÚ:		Datum:	5/2010			
Obsah: Posudek na dokumentaci o posouzení vlivů záměru na lokality soustavy Natura 2000 dle § 45i zákona 114/1992 Sb., v platném znění Posudek je přílohou odborného posudku dle přílohy č. 5 k zákonu č. 100/2001 Sb., v platném znění, který zpracovala Ing. Zuzana Toniková					Archiv:		
					Formát:		
					Měřítko:		
				Část:	-	Příloha:	-

Objednatel: Ing. Zuzana Toniková – ENVI-TON
Nám. Interbrigády 3
160 00 Praha 6

Zpracovatel: Ecological Consulting a.s.,
Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc
e-mail: ecological@ecological.cz ; www.ecological.cz

Květen 2010

Mgr. Milan Bussinow, Ph.D.

Prvotní dokumentace je uložena v archivu objednatele.

Rozdělovník:

1.- 33. výtisk, 1. digitální verze: Ing. Zuzana Toniková, ENVI-TON
00. výtisk: 0 digitální verze: Ecological Consulting a.s.

Řešitelský kolektiv:

Mgr. Milan BUSSINOW, Ph.D. - ochrana přírody, botanika

- autorizovaná osoba ke zpracování biologických hodnocení dle §67 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č.j. OEKL/2906/05 ze dne 18.10.2005)

- autorizovaná osoba k provádění posouzení podle §45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění (rozhodnutí Ministerstva životního prostředí č. j. 29539/ENV/09,998/630/09)

Ecological Consulting a.s., Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585203166

Mgr. et Mgr. Martina FIALOVÁ – biotopy, botanika

Ecological Consulting a.s., Na Střelnici 48, 779 00 Olomouc, tel. 585203166

OBSAH

1. Úvod	5
2. Základní údaje o záměru	6
3. Hodnocení vlivů záměru na EVL a PO	8
3.1. Posouzení úplnosti a správnosti naturového hodnocení v dokumentaci EIA	8
3.1.1. Údaje o záměru	9
3.1.2. Údaje o dotčených EVL	9
3.1.3. Hodnocení vlivů záměru na EVL	10
3.2. Pořadí variant z hlediska vlivů na lokality	17
3.3. Zhodnocení navržených zmírňujících opatření	17
4. Závěr	18
5. Návrh stanoviska	18
6. Literatura a podklady	19

1. ÚVOD

Zadavatelem následujícího odborného oponentního posudku na vyhodnocení vlivů záměru na lokality Natura 2000 dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, je Ing. Zuzana Toniková (ENVI-TON) – autorizovaná osoba k posuzování vlivu záměrů na životní prostředí a zpracovatelka posudku na dokumentaci EIA záměru „Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka“ ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Cílem tohoto posudku je prověřit správnost dokumentace, resp. její součásti – vyhodnocení vlivu záměru na lokality soustavy natura 2000. Posudek prověřuje především úplnost a správnost v dokumentaci uvedených údajů a závěrů dokumentace a posouzení, zda záměr má či nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost konkrétních lokalit.

Vlastní naturové posouzení vypracovala autorizovaná osoba Mgr. Šárka Pokorná (HBH Projekt spol. s r.o.). Toto posouzení je zpracováno v textu dokumentace Rychlostní komunikace R43 v úseku Kuřim – Svitávka, dokumentace dle § 8 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí. Řešená dokumentace byla zpracována v říjnu 2007.

Předkládaný posudek byl zpracován na základě předložené dokumentace, s použitím odborné literatury a informací z aktualizovaného mapování biotopů a s přihlédnutím na změny provedené v důsledku novelizace nařízení vlády č. 132/2005 Sb. Během května byla provedena návštěva dotčených lokalit za účelem prověření jejich aktuálního stavu a širších vazeb v souvislosti s posuzovaným záměrem. Tento terénní průzkum potvrdil výskyt a kvalitu všech předmětů ochrany EVL Malhostovické kopečky a EVL Zlobice.

2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZÁMĚRU

Název záměru

Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka

Rozsah záměru

Záměr byl předložen a dále posuzován ve 3 variantách, které se liší polohou trasování vlastní komunikace. Rozdílné trasování je zásadní především v úseku mezi městy Kuřim a Černá Hora. Podrobně jsou jednotlivé varianty popsány v Dokumentaci EIA. Také uvedené informace o umístění posuzovaného záměru pocházejí z Dokumentace EIA.

Stručná charakteristika záměru

Rychlostní silnice R43

- novostavba rychlostní 4pruhové silnice se středním dělicím pásem
- šířkové uspořádání v kategorii R 25,5/100
- délka: varianta 1: 22,950 km (staničení 18,2 – 41,15)
 varianta 2: 22,750 km (staničení 18,2 – 40,95)
 varianta 3: 22,190 km (staničení 0,0 – 22,19)
- mimoúrovňové křižovatky na hlavní trase: MÚK Kuřim (var. 1,2), MÚK Kuřim-východ (součást hlavní trasy pouze ve var. 3), MÚK Černá Hora, MÚK Skalice nad Svitavou, MÚK Svitávka

Přeložka silnice II/385 (pouze ve var. 1 a 2)

- novostavba 2pruhové silnice II. třídy s okružní křižovatkou u Čebína
- šířkové uspořádání v kategorii S 11,5/80
- délka: cca 5,9 km
- mimoúrovňové křižovatky: MÚK Kuřim-východ, MÚK TOS

Přivaděč Kuřim (pouze ve var. 1 a 2)

- novostavba přivaděče s okružní křižovatkou v Kuřimi
- šířkové uspořádání v kategorii S 11,5/80
- délka: cca 0,9 km

Přivaděč Černá Hora (pro všechny aktivní varianty)

- novostavba přivaděče s okružní křižovatkou u Bořitova

- šířkové uspořádání v kategorii S 11,5/80
- délka: cca 1,2 km (var. 1), 1,4 km (var. 2 a 3)

Přeložky (pro všechny aktivní varianty)

- přeložka silnice I/19 mezi MÚK Skalice nad Svitavou a MÚK Svitávka v kategorii S 11,5/80, délky 1,6 km
- propojka silnic II/376 a III/37610 (u Býkovic, směr Žerůtky), v kategorii S 11,5/80, délky 1,6 km
- vyvolané přeložky silnic nižších tříd, polních cest a inženýrských sítí

Odpočívka Lysice (pro všechny aktivní varianty)

- oboustranná odpočívka o rozloze cca 3,5 ha (jedna strana) cca v 34 km (var. 3 – 15,25 km)
- velikost odpočívky je navržena jako maximální, její finální podoba bude v průběhu další projekční přípravy upřesněna
- posouzeno pouze umístění a zábor plochy pro odpočívku, nikoliv technické zařízení (motorest, čerpací stanice pohonných hmot)

Středisko správy a údržby rychlostní silnice – SSÚRS (pro všechny aktivní varianty)

- předběžně navržena plocha o rozloze cca 3,70 ha v oblasti MÚK Svitávka

Dále jsou součástí záměru i vyvolané přeložky nebo úpravy křižujících silnic nižších tříd a polních a pěších cest, které nejsou v dokumentaci jednotlivě hodnoceny.

Umístění záměru

Kraj: Jihomoravský

Obec: Bořitov, Býkovice, Čebín, Černá Hora, Drásov, Drnovice, Hluboké Dvory, Kuřim, Lažany, Lipůvka, Lubě, Lysice, Malá Lhota, Malhostovice, Moravské Knínice, Sebranice, Skalice nad Svitavou, Skalička, Svinošice, Svitávka, Újezd u Černé Hory, Voděrady, Všechovice, Žertovník

Katastrální území: Bořitov, Býkovice, Čebín, Černá Hora, Drásov, Drnovice, Hluboké Dvory, Kuřim, Lažany, Lipůvka, Lubě, Lysice, Malá Lhota, Malhostovice, Moravské Knínice, Nuzířov, Sebranice u Boskovic, Skalice nad Svitavou, Skalička u Tišnova, Svinošice, Svitávka, Újezd u Černé Hory, Voděrady u Kunštátu, Všechovice u Tišnova, Žernovník u Černé Hory

3. HODNOCENÍ VLIVŮ ZÁMĚRU NA EVL A PO

3.1. Posouzení úplnosti a správnosti naturového hodnocení v dokumentaci EIA

Posuzované naturové hodnocení je vřazeno do vlastního textu dokumentace posouzení vlivů záměru na životní prostředí. Tato skutečnost se projevuje i ve formálním členění hodnocení. Vzhledem k tomu, že celá dokumentace pochází z října 2007, lze v této souvislosti přihlídnout k faktu, že v době zpracovávání dokumentace (a naturového hodnocení), nebyla ještě oficiálně zveřejněna Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (Anonymus 2007). Tato byla vydána v listopadu 2007 ve Věstníku ministerstva životního prostředí. V současnosti, vzhledem k existenci platné metodiky, je však třeba k požadované struktuře naturového hodnocení přihlížet.

Kromě zmíněné skutečnosti, že v období mezi předložením dokumentace EIA a naturového posouzení a vypracováním předkládaného posudku byla přijata výše uvedená metodika, došlo následně i k dalším skutečnostem, které mají přímou souvislost se soustavou Natura 2000 a posuzovaným záměrem. Jedná se o fakt, že 5. 10. 2009 vláda České republiky schválila novelu nařízení vlády č. 132/2005 Sb. (ve znění nařízení vlády č. 371/2009 Sb.), kterým se doplňuje národní seznam evropsky významných lokalit v kontinentální biogeografické oblasti na základě připomínek Evropské komise. V důsledku tohoto nařízení vlády došlo ke sloučení EVL Malhostovická pecka (CZ0622165) a EVL Zkamenělá svatba (CZ0622215). Tímto spojením vznikla **EVL Malhostovické kopečky** (CZ0624235). Současně došlo v této EVL i k rozšíření předmětů ochrany, a sice o přírodní stanoviště **6110 Vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedion albi*)** a přírodní stanoviště **6210 Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (*Festuco-Brometalia*)**. Prvně uvedený biotop, tedy 6110 se řadí mezi prioritní stanoviště.

Po této novelizaci již tedy neexistují lokality soustavy Natura 2000 v podobě hodnocené v rámci naturového posouzení a navíc přibýly v nové, to je sloučené EVL i další předměty ochrany, a to dvě přírodní stanoviště.

Předkládaný posudek v kontextu výše uvedeného tedy jednak hodnotí správnost naturového hodnocení, jednak se zabývá i novými skutečnostmi – tedy především novými předměty ochrany ve vztahu k možnému ovlivnění posuzovaným záměrem, a také formální změnou, tj. změnou názvu EVL.

Obr. 1: Poloha Evropsky významných lokalit Malhostovické kopečky a Zlobice

Hlavními kapitolami naturového hodnocení by měly podle stávající metodiky být kapitoly:

- Údaje o záměru,
- Údaje o lokalitách soustavy Natura 2000,
- Hodnocení vlivů záměru na lokality soustavy Natura 2000,
- Závěr s doporučenými zmírňujícími opatřeními.

V duchu tohoto doporučeného členění jsme posuzovali jednotlivé kapitoly týkající se lokalit soustavy Natura 2000 obsažených v Dokumentaci EIA.

3.1.1. Údaje o záměru

Údaje o záměru uvádí v dostatečném množství kapitola „B.“ Dokumentace EIA.

3.1.2. Údaje o dotčených evropsky významných lokalitách

Údaje o EVL jsou popsány v kapitole C.I.3. NATURA 2000. Jako dotčené EVL byly s ohledem na možné ovlivnění záměrem vybrány EVL Malhostovická pecka, EVL Zkamenělá

svatba, EVL Zlobice a jejich předměty ochrany. Jedná se o evropsky významné lokality, které mohou být dotčeny realizací i následným provozem posuzovaného záměru, neboť jsou v přímém střetu se záměrem nebo v jeho bezprostřední blízkosti, případně mohou být ovlivněny také v souvislosti s výstupy (v tomto případě především emisemi, změnou mikroklimatu) ve fázi přípravy, realizace a provozu.

Další evropsky významné lokality ani ptačí oblasti se v blízkosti záměru nevyskytují a proto ani vliv na ně nebyl hodnocen.

V kapitole C.1.3 jsou dostatečně popsány dotčené lokality i dotčené předměty ochrany, které se v době naturového hodnocení na lokalitě vyskytovaly. Avšak jak již bylo předesláno, v roce 2009 došlo ke sloučení dvou EVL a vytvoření EVL Malhostovické kopečky. Kromě této změny zde přibýly i dva předměty ochrany - *Vápnité nebo bazické skalní trávníky (Alyso-Sedion albi)* a *Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (Festuco-Brometalia)*. Těmito novými předměty ochrany se posuzované naturové hodnocení pochopitelně nezabývá.

V předloženém naturovém hodnocení je nesprávně uvedeno, že přírodní stanoviště 6210 *Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnitých podložích (Festuco-Brometalia)*, uvedené v EVL Zlobice, náleží mezi prioritní typy stanovišť. Při mapování biotopů byla na této lokalitě v rámci přírodního stanoviště 6210 vymapována neprioritní jednotka *Acidofilní suché trávníky bez význačného výskytu vstavačovitých (T3.5B)*. Mezi prioritní stanoviště se řadí tyto porosty pouze v případě význačného výskytu vstavačovitých.

3.1.3. Hodnocení vlivů záměru na EVL

Hodnocení vlivů záměru na EVL zahrnuje kapitola D.I.10. „Vlivy na enviromentální charakteristiky“. Vzhledem k již zmiňovanému sloučení dřívějších EVL a vzniku EVL Malhostovické kopečky a k vyhlášení dalších předmětů ochrany této EVL je ze současného pohledu hodnocení vlivů záměru na EVL neúplné.

Možné negativní vlivy na tehdy platné předměty ochrany byly v souvislosti s posuzovaným záměrem identifikovány správně.

Domníváme se, že některé závěry, uvedené v hodnocení, je třeba upřesnit:

- dle našeho názoru nelze konstatovat, že nepřímé ovlivnění předmětu ochrany EVL – koniklece velkokvětého (*Pulsatilla grandis*) – nehrozí či je nevýznamné v porovnání s jinými, se záměrem nesouvisejícími vlivy. Vlivy, přímo související se záměrem (např. vliv imisí, narušení celistvosti a související ruderalizace), nelze porovnávat s možnými náhodnými událostmi, které se záměrem vůbec nesouvisejí (např. vyrývání rostlin veřejností, nevhodný management vedoucí např. k zarůstání

lokality dřevinami, sešlapání rostlin návštěvníky lokality). Pokud bychom tento přístup přijali, musely by naopak být všechny tyto možné negativní vlivy kumulovány a posouzeny současně. Také byly, na rozdíl od údajů v Dokumentaci EIA, během našeho terénního průzkumu v květnu 2010 nalezeny desítky rostlin koniklece velkokvětého nacházející se i na západním svahu (tedy na svahu přiléhající k záměru ve Variantě 1);

- hodnocení vlivů záměru na celistvost lokality v posuzovaném hodnocení vyloučilo možnost narušení celistvosti lokality. S tímto tvrzením se však nemůžeme ztotožnit především vzhledem k nově vyhlášeným předmětům ochrany EVL Malhostovické kopečky. Celistvost u EVL je charakterizována jako schopnost ekosystémů nadále fungovat způsobem, který je příznivý pro předměty ochrany z hlediska zachování, popřípadě zlepšení jejich stávajícího stavu. Výstavbou rychlostní komunikace by však došlo ke zhoršení stávajícího stavu dotčených biotopů, jak je nastíněno dále. Celistvost lokality by byla dotčena i přeložkou komunikace III/38529. Tato přeložená komunikace se totiž dostává do přímého kontaktu s lokalitou a jejími předměty ochrany. Důležitým faktorem je v této souvislosti i velikost jednotlivých EVL. EVL Malhostovické kopečky se i po formálním sjednocení skládá ze dvou oddělených, plošně extrémně malých lokalit (viz. Obr. 1). Vliv na celistvost lokalit je výrazně větší u plošně malých lokalit než u lokalit plošně rozsáhlých. V případě EVL Malhostovické kopečky, která představuje 2 malé enklávy (polo)přirozených biotopů uprostřed intenzivně zemědělsky obhospodařované krajiny, se může zásah či narušení s dlouhodobě působícím účinkem rychle projevit na celém území EVL.
- autorka naturového hodnocení se správně zabývá možným vlivem zvýšeného přísunu některých znečišťujících látek produkovaných automobilovou dopravou (mj. NO_x) a následnou změnou podmínek vhodných pro výskyt koniklece (jako důsledek zvýšené trofie a následné ruderalizace). Tento vliv autorka obecně považuje za nevýznamný. Jsme přesvědčeni, pokud nedojde ke kvantifikaci zvýšeného přísunu oxidů dusíku na předměty ochrany, nelze pouze na základě úvahy vliv vyhodnotit. Na druhou stranu však chápeme, že vyčíslení absolutních hodnot polutantů a vyhodnocení jejich vlivu na konkrétní společenstva rostlin a jednotlivé druhy, je velmi obtížné. Reálný dopad a trend ve vývoji společenstva by ukázala až vlastní realizace záměru a dlouhodobé pozorování. Nezbyvá tedy, než tento problém vyhodnotit z principu předběžné opatrnosti – viz doporučený přístup Metodiky i MŽP.

Souhlasíme s tvrzením uvedeným v Dokumentaci EIA, že kumulace vlivů na EVL

s existujícími ani plánovanými záměry není známa.

Aby bylo možno objektivně zhodnotit vliv záměru stavby rychlostní silnice na lokality soustavy Natura 2000, zabýváme se v předloženém posudku i vlivem na nově zařazené předměty ochrany EVL Malhostovické kopečky. Je tedy nutné vyhodnotit vliv na biotop 6110 *Vápnité nebo bazofilní skalní trávníky (Alyso-Sedion albi)* a 6210 *Polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápničných podložích (Festuco-Brometalia)*. Podle hodnotící zprávy o stavu z hlediska ochrany evropsky významných druhů a typů přírodních stanovišť v České republice za období 2004 – 2006 (Dušek et al. 2007) byly areál i rozloha stanoviště 6110 v ČR vyhodnoceny jako příznivé, celkový stav z hlediska ochrany jako méně příznivý, u stanoviště 6210 pak byly všechny charakteristiky shledány jako nepříznivé.

Obr. 2: EVL Malhostovické kopečky – charakter vegetace

Obr. 3: Bohatá populace koniklece velkokvětého v okolí vrcholového plató Malhostovické pecky (EVL Malhostovické kopečky)

Podle mapování biotopů v České republice tvoří zhruba 10% vegetace v EVL Malhostovické kopečky biotop T6.2B *Bazifilní vegetace efemér a sukulentů bez převahy netřesku výběžkatého* (prioritní biotop 6110). Obecně je ohrožení tohoto biotopu ovlivněno především **maloplošností** jeho výskytu. Reaguje citlivě na klimatické výkyvy – v sušších letech ho spíše přibývá, ve vlhčích ustupuje. Ohrožen je především sukcesí, **ruderalizací** a splachem živin (Härtel et al. 2009). Na Malhostovické pecce je tento biotop rozšířen především v její západní, jihozápadní a jižní části, tedy v části přiléhající k variantě 1 posuzovaného záměru. Na Drásovském kopečku je mozaikovitě rozšířen především v centrální části – v nejbližším okolí skalních výchozů.

Biotop T3.3D *Úzkolisté suché trávníky, porosty bez význačného výskytu vstavačovitých* (biotop 6210) tvoří přibližně 45% vegetace v dotčené EVL. Jeho hlavním ohrožením je mimo neobhospodařování pozemků, zarůstání invazními dřevinami a nevhodné výsadby i **spad atmosférického dusíku** a následná expanze trav *Arrhenatherum elatius* a *Calamagrostis epigejos*, spojená s vymizením vzrůstově nižších druhů rostlin (Chytrý et al. 2001). Na Malhostovické pecce zaujímá tento biotop především vrcholové plató, severní a východní

svahy, roztroušeně se však vyskytuje i na zbytku území. Na Drásovském kopečku pokrývá v mozaice s ostatními biotopy většinu lokality.

Oba zmíněné typy biotopů byly při mapování biotopů a následných aktualizacích na území EVL ohodnoceny jako biotopy s nejvyšší reprezentativností a zachovalostí, nulovou degradací a s nejvyšším regionálním hodnocením, tedy jako biotopy nejvyšší kvality.

Podle plánů péče pro PP Malhostovická pecka a PP Drásovský kopeček, jež se současně nacházejí na území EVL Malhostovické kopečky, je území ohroženo mimo jiné i eutrofizací půdy spojenou se změnami původních společenstev v důsledku splachů z okolních zemědělsky využívaných ploch. PP Malhostovická pecka je také trvale znehodnocována nedovoleným ukládáním odpadů a následným rozvojem ruderalní vegetace pronikající do chráněného území v blízkosti stávající silnice. Z tohoto důvodu není další přibližování komunikace směrem na hranice EVL žádoucí. V PP Drásovský kopeček bylo místy zaznamenáno nežádoucí šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigeios*).

Rychlostní komunikaci je nutno považovat za významný liniový zdroj znečištění atmosféry. Nejvíce ohrožené jsou rostliny a rostlinná společenstva s nízkými nároky na zásobení dusíkem, neopomenutelná je postupná přeměna rostlinných společenstev a expanze druhů s vyššími nároky na zásobení dusíkem. Ohrožena jsou především suchomilná společenstva. Rovněž je toxické působení ozónu na buněčné membrány. Prekurzory ozónu jsou ve velké míře oxidy dusíku a aromatické uhlovodíky produkované právě automobilovou dopravou. V předložené dokumentaci je v kapitole Vliv na ekosystémy zmíněno, že vzdálenost bezprostředního vlivu komunikace na vegetaci se v literatuře uvádí 100 – 200 m (v závislosti na místních podmínkách). Vzhledem k předpokládanému zvýšení imisí oxidů dusíku v důsledku stavby rychlostní komunikace v blízkosti EVL (varianta 1) by mohlo dojít k dalšímu rozvoji ruderalní vegetace a šíření expanzivních druhů (*Arrhenatherum elatius*, *Calamagrostis epigeios*) v obou lokalitách. Z rozptylové studie, která je součástí Dokumentace EIA, vyplývá, že provoz na nově vybudované rychlostní silnici povede ke zvýšení průměrné roční imisní koncentrace NO₂ minimálně o cca 0,8 µg/m³ na úrovni EVL Malhostovické kopečky. Imisní limit pro ochranu vegetace a ekosystémů (Vyhl. č. 597/2006 Sb.) je stanoven pouze pro roční průměrnou koncentraci NO_x. V Dokumentaci EIA byl vyhodnocen pouze příspěvek NO₂. Obecně můžeme konstatovat, že podíl NO₂ z celkových NO_x činí cca 90% - lze tedy říci, že celkový příspěvek průměrné roční koncentrace NO_x v místě EVL se bude pohybovat kolem 1 µg/m³. Jedná se samozřejmě o zvýšení již současné (požadové) koncentrace oxidů dusíku, která byla pro zájmovou oblast v rozptylové

studii uvedené v Dokumentaci EIA stanovena na cca 24 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. K této hodnotě byl připočten celkový příspěvek z plánovaného záměru. Tato hodnota činí cca 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, což je pod horní hranicí povoleného imisního limitu 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ pro ochranu vegetace a ekosystémů (viz výše uvedená vyhláška vlády). Nicméně, příspěvek dosahující cca 4% stávajícího pozadového znečištění můžeme označit za poměrně významný vzhledem k charakteru biotopů.

Jak bylo řečeno již výše v textu, je těžké vyhodnotit toto navýšení ve vztahu k chráněným rostlinným společenstvům. Obě lokality jsou kvůli své extrémně malé velikosti pod silným eutrofním tlakem – fenomén okrajového efektu. V současnosti je již na lokalitě Drásovský kopeček a spodní části lokality Malhostovická pecka znatelná eutrofizace spojená s šířením na živiny náročnějších druhů rostlin. Z tohoto důvodu není žádoucí žádné další riziko vzrůstu eutrofizace.

Přiblížení přeložky silnice III/38529 na hranici EVL Malhostovické kopečky se jeví také jako nevhodné z důvodu zásahu až na hranici biotopů, které jsou předmětem ochrany EVL. Kromě vlastního přímého zásahu do lokality je v případě přiblížení komunikací k lokalitám EVL nutno si uvědomit i doprovodné negativní dopady – například splachy solí a jiných chemikálií využívaných pro zimní údržbu silnic.

Z předchozích důvodů, vzhledem k přiblížení záměru k EVL Malhostovické kopečky až na vzdálenost cca 45 m ve variantě 1 a zásahu zářezu přeložky silnice III/38529 do lokality, a vyhlášení dalších předmětů ochrany EVL Malhostovické kopečky, lze očekávat **významný negativní vliv na stanoviště** u varianty 1, která jsou předmětem ochrany EVL. Je tedy třeba dbát principu předběžné opatrnosti a variantu 1 ze záměru vyloučit.

Vyhodnocení vlivů dalších variant záměru považujeme za dostatečné. Stejně tak považujeme za dostatečné vyhodnocení všech tří variant záměru na **EVL Zlobice**. Vzhledem k velikosti této EVL, umístění jednotlivých předmětů ochrany, jejich charakteru a vzdálenosti od záměru, a to i v případě nejbližší umístěné varianty, je možné významný negativní vliv vyloučit.

Obr. 4: Interiér lesního porostu EVL Zlobice

Obr. 5: Charakter nelesných partií EVL Zlobice – jedná se o mozaiku starých sadů, křovin a lučních společenstev

V předloženém naturovém hodnocení chybí seznam použité odborné literatury, není jasné, zda a v jakém termínu byl proveden terénní průzkum, zda byla problematika konzultována s odborníky na danou problematiku.

3.2. Pořadí variant z hlediska vlivů na lokality

V posuzovaném naturovém hodnocení chybí určení pořadí jednotlivých variant z hlediska jejich vhodnosti resp. možného vlivu na lokality soustavy Natura 2000. Souhlasíme se závěrečným tvrzením, že z hlediska vlivů na soustavu Natura 2000 je k realizaci doporučena varianta 3. Na základě dodatečného hodnocení se domníváme, že také v případě varianty 2 je možné vyloučit významný negativní vliv. Na rozdíl od posuzovaného hodnocení jsme ale přesvědčeni, že u varianty 1 významný negativní vliv není možné vyloučit, a to na předměty ochrany EVL Malhostovické kopečky.

Doporučujeme tedy následující pořadí variant z hlediska vlivu variant na EVL:

1. místo Varianta 3 – bez významného negativního vlivu
2. místo Varianta 2 – bez významného negativního vlivu
3. místo Varianta 1 – má významný negativní vliv

3.3. Zhodnocení navržených zmírňujících opatření

Opatření k prevenci, vyloučení, popřípadě kompenzaci nepříznivých vlivů na životní prostředí uvádí kapitola D.IV. Opatření, týkající se soustavy Natura 2000, jsou součástí všech opatření navrhovaných zpracovatelem Dokumentace EIA. Jako zmírňující opatření je zde v této souvislosti uvedena možnost prověření propojení lokalit Drásovský kopeček a Malhostovická pecka realizací zatravněného pásu a v případě výběru varianty 1 upravení přeložky silnice III/38529 tak, aby nezasahovala okraj PP Malhostovická pecka. Z hlediska vlivu záměru na předměty ochrany EVL však nepovažujeme pouhé prověření propojení lokalit Malhostovická pecka a Drásovský kopeček za zmírňující opatření. Navíc, toto opatření má spíše managementovou povahu a v případě realizace rychlostní komunikace nebude představovat zmírnění jejích negativních vlivů.

Dále je v dokumentaci vyloučena jakákoliv staveništní doprava směrem k lokalitám soustavy Natura 2000. Navíc je zde vyloučeno umístování stavebních dvorů, dočasných skládek zemin a přístupových komunikací. Autoři zvažují i dočasné oplocení naturových lokalit. S uvedenými preventivními opatřeními souhlasíme. V hodnocení uvedená zmírňující opatření je ale třeba upravit a doplnit podle výše uvedeného. Výsledný seznam navrhovaných opatření je uveden dále v kapitole 5. Návrh stanoviska.

4. ZÁVĚR

Hodnocený záměr **Rychlostní komunikace R43 v úseku Kuřim – Svitávka**

ve variantě I má významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL Malhostovické kopečky a nemá významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL Zlobice

ve variantě II nemá významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL Malhostovické kopečky a EVL Zlobice

ve variantě III nemá významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL Malhostovické kopečky a EVL Zlobice.

Realizaci varianty I nelze z výše uvedených důvodů doporučit. Z hlediska vlivů na EVL mohou být akceptovány varianty 2 a 3, přičemž nejvhodnější je varianta 3.

5. NÁVRH STANOVISKA

Do návrhu stanoviska, jak je toto doporučeno v posudku, kapitola VII., doporučujeme uvést potřebu nedoporučení varianty č. 1 k realizaci. Pořadí navrhovaných územních variant řešení záměru navrhuje tedy následující:

1. místo Varianta 3

2. místo Varianta 2

Realizaci varianty č. 1 nelze doporučit.

Dále je nezbytné, do návrhu stanoviska na základě výše uvedeného zdůvodnění doplnit následující podmínky pro fázi přípravy a realizace záměru:

Fáze přípravy a realizace:

1. Vyloučit jakoukoliv staveništní dopravu směrem k lokalitám EVL.
2. Na území EVL a jejich okolí nebudovat stavební dvory, dočasné skládky zemin, ani přístupové komunikace ke stavbě.
3. Po ukončení stavebních prací je třeba narušené povrchy okamžitě oset vhodnou směsí stanovištně odpovídajících původních druhů bylin (vhodná travino-bylinná směs). Také pro případné vegetační úpravy v podobě výsadby dřevin volit původní druhy.
4. Sledovat výskyt a následně likvidovat neindigenofyty v území dotčeném stavbou.

Fáze provozu:

1. Sledování výskytu a následná likvidace neindigenofytů v území dotčeném stavbou.
2. Doporučujeme dlouhodobý a pravidelný monitoring stavu území, především ve vazbě na stabilitu populací koniklece velkokvětého a stav chráněných přírodních stanovišť.

6. LITERATURA A PODKLADY

- Anonymus (2007): Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstní ministerstva životního prostředí.
- Dušek et al. (2007): Hodnotící zpráva o stavu z hlediska ochrany evropsky významných druhů a typů stanovišť v České republice za období 2004 – 2006. Ochrana přírody 62, 5.
- Härtel et al. (2009): Mapování biotopů v České republice. Východiska, výsledky, perspektivy. AOPK ČR, Praha.
- Hošek et al. (2010): Doplnění národního seznamu evropsky významných lokalit pro kontinentální biogeografickou oblast. Ochrana přírody, 1.
- HBH Projekt spol. s r.o. (2007): Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka. Dokumentace dle § 8 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí.
- Chytrý et al. (2001): Kalog biotopů České republiky. APOK ČR, Praha.
- Mackovčín et al. (2007): Chráněná území ČR. IX. Brněnsko. AOPK ČR, Praha.
- Martiško J. (2002): Plán péče přírodní památky Drahostovický kopeček 2003 - 2013. Brno.
- Martiško J. (2002): Plán péče přírodní památky Malhostovická pecka 2003 – 20013. Brno.
- Toniková Z. (2008): Posudek na dokumentaci o vlivech záměru „Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka“ na životní prostředí, zpracovaný podle § 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.